
Inledning

Uppräckens glädje kan vara en förförelsens jordmån.

En förförelsens skröna beskriver hur Arkimedes som tog sig ett bad, upptäckte sin princip och därpå rusig och alldeles naken rusade ut på gatan, ropande "Heureka!" Någotning av samma rusiga glädje kan återfinnas mellan raderna i de tidiga psykoanalytiska texterna, Freuds och Breuers känslor i att vara nya upptäckter på spåren.

De första "analysanderna" var ju också förförande, Breuer skrämde från vettet av Anna O:s förälskelse, medan Freud som var lika förförd av Emmy, Lucy, Elisabeth och Katharina förmådde sansa sig på ett annat sätt. Kanske just Freuds förmåga att stanna upp och reflektera mitt i förförelsens rus bidrar till hans storhet. Förförelsen står i ett förhållande till sanningen som kanske sällan i sig har förförelsens karaktär som i skrönan om Arkimedes utan snarare kommer i desillusionernas kalla gryningsljus.

Freuds tvivel på sin första teori om den incestuösa förförelsens betydelse för förståelsen av hysterins gåta finns i ett berömt Fließbrev som inleder detta nummer av *Divan*. Här finns ett gryningsljus som skulle komma att leda till den grundläggande hållningen i psykoanalysens ständiga omprövning av sanningen för att undvika att förföras av det synbarliga.

Charles Hanly ger oss i sitt originalbidrag en bild av förförelsernas mångfald i den strid kring Freud-arkivet som kom till stånd sedan Jeffrey Masson förfört den gamle Kurt Eissler till att öppna arkivet för honom, varpå

Masson förförde en värld med sin bok *Sveket mot sanningen*.

Sanningen glider undan sanningssökandets vind, ibland omtumlande som en storm, ibland efterträdd av stiltjen i orkanens öga. Modernismen svepte in med en sådan vind, postmodernismen kom in som en annan, och nu står vi kanske inför postpostmodernismen. Ett bidrag från Australien av Anthony Elliott fyller en del av denna *Divan* med tankar om förförelsen i postmodernismens tankevärld.

Jurgen Reeder för oss i sin text "Det dialogiska tolkandet" in i den hermeneutiska cirkeln, vilken är en modell av hans syn på processen i en djupnande förståelse.

Den förkroppsligade förförelsens sinnebild är *Strömkarlen* av Ernst Josephson, som också var en sanningssökare. Annastina Rilton ger oss en inblick i Josephsons version av kampen mellan förförelse och sanning. Detta tema berörs också av Else-Britt Kjellqvist, Oliver Parland, Clarence Crafoord och Agnes Mesterton i kortare inlägg.

Denna utgåva av *Divan* illustreras bland annat av de mest oförblommerat förföriska bilder konsthistorien känner, berusande bilder av Fragonard, som Nina Weibull presenterar och där hennes översättning av Tériades "Målningens hud" får läsaren att rysa av en bestämd känsla att vara utsatt för förförelse.

Vi har också återupptagit en liten avdelning med bokanmälningar, som fallit bort i de senaste numren av *Divan*.

Divan själv har utkämpat en lång kamp med många inslag av förförelse. Redaktionen

har ömsom känt sig förvissad om stöd för sin verksamhet, ömsom vaknat i bakrus efter halverade bidrag och smärtsamma skattebesked efter att ha förespeglats momsbefrielse och fullt kulturstöd. Den frustrerade Divanredaktionens aktivitet har under över ett år ägnats åt ekonomiska diskussioner, försök att förföra sponsorer, besparingsöverbäganden och nedläggningshot. Sakta har vi hämtat oss, och på senaste tiden äntligen kunnat ägna tid

åt idédiskussioner. Vi vill hylla vår tålmodiga läsekrets med detta föreläsningsnummer – men frukta ej, vi är på väg att realitetsanpassa oss inför kommande utgåvor. Redaktionen har delvis ombildats, vi kommer att återgå till två utgåvor per år och hoppas därmed att återfå vår balans efter en svår tid.

Clarence Crafoord Nina Weibull

Louise Bourgeois, Red Room (Parents), 1994, installation

© Courtesy Peter Blum, New York

OM LA BILD *Jean-Honoré Fragonard, Regeln (Le Verrou), ca 1776-80, olja på duk, 73 x 93 Musée du Louvre, © Photo R.M.N. – Arnaudet*